

Bilaga A.

Rekommendation (nr 57) angående yrkesutbildning.

Internationella arbetsorganisationens generalkonferens, vilken av styrelsen för internationella arbetsbyrån sammankallats till Genève och där samlats den 8 juni 1939 till sitt tjugofemte sammanträde och beslutit antaga vissa förslag angående yrkesutbildning, vilken fråga innefattas i första punkten på dagordningen för sammanträdet, samt beslutit, att dessa förslag skola taga formen av en rekommendation,

antager denna den tjugosjunde dagen i juni år ettusen niohundra trettionio efterföljande rekommendation, som skall benämnas »rekommendation angående yrkesutbildning, 1939»:

Med hänsyn till att i inledningen till internationella arbetsorganisationens konstitution bland de reformer, som erfordras för förbättrande av arbetsförhållandena, omnämnes anordnande av teknisk och yrkesundervisning;

med hänsyn till att internationella arbetskonferensen redan i viss utsträckning upptagit detta problem till behandling, särskilt genom att vid sitt tredje sammanträde (1921) antaga en rekommendation angående den tekniska jordbruksundervisningens utveckling och vid sitt tjugotredje sammanträde (1937) en rekommendation angående yrkesundervisning inom byggnadsindustrien;

med hänsyn till att konferensen, genom att vid sitt nittonde sammanträde (1935) antaga en rekommendation angående ungdomsarbetslösheten, förordat ett allmängörande av åtgärderna för yrkesutbildning och att det till följd av en vid detta sammanträde antagen resolution beslutits att på konferensens dagordning upptaga frågan om arbetarnas yrkesutbildning i hela dess vidd;

med hänsyn till att en effektiv anordning av yrkesutbildningen är önskvärd ur såväl arbetarnas och arbetsgivarnas som samhällets synpunkt;

med hänsyn till att den snabba omvandlingen av den ekonomiska strukturen och de ekonomiska förhållandena i olika länder, de fortgående förändringarna i produktionsmetoderna och den vidgade förståelsen för yrkesutbildningen såsom en faktor i det sociala framåtskridandet samt arbetarnas allmänbildning i många länder lett till en förnyad prövning av detta problem i dess helhet och givit upphov till en allmän önskan att omorganisera yrkesutbildningen på grundval av principer, som äro bättre anpassade efter nutida behov;

med hänsyn till att under dessa omständigheter tidpunkten måste anses särskilt lämpad för framhållande av de principer och metoder, som varje medlemsstat bör tillämpa i sitt land med skälig hänsyn likväl tagen till såväl de speciella behoven inom de olika grenarna av dess nationella ekonomi och olika yrken som landets sedvänjor och traditioner samt med förbehåll för framtida särskilda åtgärder, som kunna bliva erforderliga med hänsyn till yrkesutbildning inom vissa verksamhetsgrenar såsom jordbruk och transport till sjöss,

förordar konferensen iakttagande av följande regler:

Del I. Definitioner.

1. I denna rekommendation förstås med:
 - a) uttrycket »yrkesutbildning» varje form av utbildning, varigenom tekniska eller yrkeskunskaper kunna förvärfvas eller utvecklas, vare sig utbildningen meddelas i läroanstalt eller på arbetsplatsen;
 - b) uttrycket »teknisk och yrkesundervisning» teoretisk och praktisk undervisning på vilket stadium som helst, vilken meddelas inom yrkesutbildningsanstalt;
 - c) uttrycket »lärlingsväsen» varje anordning, enligt vilken en arbetsgivare genom avtal förbinder sig att anställa en ung person och systematiskt utbilda eller låta utbilda honom för ett yrke under en tidrymd, vars varaktighet bestämts på förhand och under vilken lärlingen är förpliktad att arbeta i arbetsgivarens tjänst.

Del II. Allmän organisation.

2. 1) Det inom varje land vid offentliga och enskilda institutioner bedrivna yrkesutbildningsarbetet bör samordnas och utvecklas på basis av en allmän plan; därvid bör dock iakttagas, att initiativ och anpassning beträffande olika industriers, trakters eller orters behov icke äventyras.
- 2) Denna plan bör upprättas med hänsyn tagen till:
 - a) arbetarnas yrkes- samt kulturella och ideella intressen;
 - b) arbetsgivarnas behov av arbetskraft;
 - c) samhällets ekonomiska och sociala intressen.
- 3) Vid upprättandet av nämnda plan bör hänsyn jämväl tagas till följande förhållanden:
 - a) den allmänna undervisningens, yrkesrådgivningens och yrkesvalens utvecklingsnivå;
 - b) förändringar i tekniken och arbetets organisation;
 - c) arbetsmarknadens struktur och tendenser;
 - d) den allmänna ekonomiska politiken.
- 4) Samordnandet och utvecklingen, som avses i moment 1), böra genomföras efter landets behov och under organiserat samarbete mellan de myndigheter, som hava att tillgodose de i momenten 2) och 3) angivna skilda synpunkterna, samt de intresserade parterna, särskilt arbetsgivarnas och arbetarnas fackliga organisationer.

Del III. Förberedelse till yrkesutbildning.

3. 1) Alla barn böra inom ramen för den obligatoriska undervisningen, vilken till sin karaktär bör vara alltigenom allmän, erhålla en förberedande undervisning, som hos dem utvecklar begrepp om, lust för och uppskattning av manuellt arbete, vilka faktorer äro oundgängligen erforderliga för allmän utbildning och ägnade att underlätta framtida yrkesval.
- 2) Den förordade förberedelsen bör särskilt avse att träna barnets öga och hand genom praktiskt arbete. Betydelsen och karaktären av detta arbete bör emellertid stå i samklang med den obligatoriska undervisningens allmänna syfte. Vid uppgörande av plan för detta arbete må hänsyn tagas till beskaffenheten av de förnämsta industrierna i orten eller distriktet, men bör varje försök till yrkesutbildning undvikas.
- 3) Nämnda förberedelse, som bör sträcka sig över en period av minst ett år, bör taga sin början senast vid tretton års ålder och fortgå till den obligatoriska skoltidens slut.

4. 1) För att fastställa lärjunges yrkesbegåvning och underlätta yrkesvalet för den framtida arbetskraften böra lärjungar, vilka ha för avsikt att ägna sig åt ett yrke, som kräver långvarig yrkesutbildning, och särskilt de, som ämna bli lärlingar, beredas tillgång till en förberedande undervisning, som bildar en övergång från allmän undervisning till yrkesutbildning.

2) Denna förberedande undervisning bör vidtaga efter den obligatoriska skoltidens slut. Dock må den förläggas till det sista obligatoriska skolåret, ifall lagstiftningen i resp. land icke satt åldersgränsen för den obligatoriska skolgångens upphörande under 14 år.

3) Varaktigheten av sådan förberedande undervisning bör lämpas efter yrket samt de ungas ålder och utbildning.

4) I planen för denna förberedande undervisning bör särskild vikt fästas vid praktiskt arbete, men får dylikt arbete dock ej inkräkta på de teoretiska kurserna eller den allmänna undervisningen. Praktisk och teoretisk undervisning böra anordnas så, att de ömsesidigt komplettera varandra. Den förberedande undervisningen bör genom att utveckla lärjungens intellektuella och praktiska begåvning och undvika specialisering skapa möjligheter att bedöma, inom vilken yrkesgrupp han är bäst lämpad att erhålla fullständig utbildning. Den praktiska och den teoretiska undervisningen böra anordnas så, att kontinuitet vinnes mellan den förberedande undervisningen och den efterföljande yrkesutbildningen.

Del IV. Teknisk och yrkesundervisning.

5. 1) I varje land bör anordnas ett system av skolor, vilka med avseende å antal, belägenhet och undervisningsplaner äro lämpade efter de ekonomiska behoven i varje trakt eller ort och erbjuda arbetarna erforderliga möjligheter att utveckla sina tekniska och yrkeskunskaper.

2) Åtgärder böra vidtagas till förebyggande av att i händelse av ekonomisk depression eller finansiella svårigheter en inskränkning av möjligheterna att erhålla teknisk eller yrkesundervisning äventyrar den framtida tillgången på utbildad arbetskraft. Med hänsyn härtill bör, för att ersätta genom arbetslöshet minskade tillfällen till yrkesutbildning, uppmärksamhet särskilt ägnas åt beviljande av anslag till redan befintliga skolor och anordnande av specialkurser.

3) I sådana länder, som ännu icke äga ett tillräckligt antal tekniska och yrkesskolor, skulle det vara önskvärt, att företag, vilkas storlek gör det möjligt, åtog sig kostnaderna för utbildningen av ett visst i förhållande till arbetsstyrkans storlek bestämt antal unga arbetare.

6. 1) Tillträdet till tekniska och yrkesskolor bör vara avgiftsfritt.

2) Deltagandet i undervisning vid sådana skolor bör efter omständigheterna underlättas genom ekonomiskt understöd i form av exempelvis fria måltider, tillhandahållande av arbetskläder och -redskap, fria resor eller resor till nedsatt pris eller underhållsbidrag.

7. 1) Kurser böra anordnas av olika läggning, anpassade efter olika yrkesgrenar, för utbildning av a) yrkesarbetare och arbetstagare i liknande ställning, b) personal i förmansställning och c) personal i ledande ställning.

2) Undervisningsplanerna för olika skolor och för olika stadier böra vara så samordnade, att de underlätta övergång från en skola till en annan och möjliggöra för begåvade lärjungar med nödiga kunskaper att övergå från ett lägre till ett högre stadium, därunder inbegripet tillträde till högre teknisk undervisning vid universitetet eller därmed jämförlig högskola.

8. Undervisningsplanerna för tekniska och yrkesskolor böra utformas på sådant sätt, att de främja arbetarnas framtida anpassningsförmåga i yrkesavseende. För detta ändamål är det särskilt önskvärt:

a) att kursernas främsta uppgift under de första åren är att, med undvikande av överdriven och för tidig specialisering, bibringa eleven en fast grundval av teoretiska och praktiska kunskaper;

b) att eleven sättes i stånd att förvärva kännedom om de teoretiska principer, som ligga till grund för den praktiska utövningen av hans yrke.

9. 1) För skilda stadier av teknisk och yrkesundervisning böra i undervisningsplanerna för heltidskurser upptagas ämnen av allmänbildande natur samt ämnen berörande sociala frågor; i den mån tiden så medgiver, böra dylika ämnen jämväl ingå i planerna för deltidskurser, med undantag likväl för kortare specialkurser för vuxna.

2) Undervisningsplanerna böra upptaga utbildning i huslig ekonomi, vilken för de unga arbetarna kan vara obligatorisk eller frivillig, alltefter omständigheterna.

10. 1) Arbetare av båda könen böra vara likställda i fråga om tillträde till alla tekniska eller yrkesskolor, dock må kvinnor icke stadigvarande sysselsättas med arbete, som av hälsoskäl är dem genom lag förbjudet. En kort period av dylikt arbete må emellertid i utbildningssyfte kunna medgivas.

2) Tillräckliga möjligheter till teknisk och yrkesutbildning, därunder inbegripen utbildning för husligt arbete, böra finnas för yrken, åt vilka hudsakligen kvinnlig arbetskraft ägnar sig.

Del V. Yrkesutbildning före och under arbetsanställning.

11. 1) I sådana fall, då yrkets natur, företagets arbetsmetoder, saknaden av lämpligt lärlingssystem, yrkestraditioner eller andra lokala förhållanden göra det omöjligt för de unga att komma i åtnjutande av erforderlig yrkesutbildning under anställningstiden, bör sådan utbildning bibringas dem i heltidsskolor, innan de vinna anställning.

2) Då de unga bibringas yrkesutbildning under sådana förhållanden, som angivas i föregående moment, bör den praktiska utbildningen meddelas under förhållanden, som i möjligaste mån ansluta sig till de faktiskt föreliggande, och, om omständigheterna det medgiva, kombineras med periodiskt arbete på arbetsplatsen.

3) Då yrkesutbildningen meddelas under anställningstiden är det önskvärt, att särskilda, för den praktiska utbildningen speciellt anpassade verkstäder inrättas inom företaget i alla sådana fall, där företagets storlek och organisation gör en sådan anordning möjlig.

12. 1) Varje arbetare bör, vare sig han före tillträdet av anställning erhållit yrkesutbildning eller ej, beredas tillfälle att utveckla sina tekniska och yrkeskunskaper genom kompletterande deltidskurser.

2) Dylika kurser böra såvitt möjligt förläggas till platser, som ligga nära företagen eller arbetarnas hem.

3) Undervisningsplanerna för sådana kurser böra anpassas efter behovet hos a) lärlingar; b) unga arbetare, för vilka det bör underlättas att erhålla bättre anställning; c) äldre arbetare, som önska vidga eller fullständiga sina tekniska eller yrkeskunskaper.

4) Den för beivrande av kompletteringskurser använda tiden bör för lärlingar och andra unga arbetare, för vilka deltagande i dylika kurser är obligatoriskt, inräknas i den normala arbetstiden.

Del VI. Åtgärder för samordnande och tillhandahållande av upplysningar.

13. Ett nära samarbete bör åvägbringas mellan tekniska och yrkesskolor å ena sidan samt vederbörande industrier och andra verksamhetsgrenar å den andra, särskilt genom insättande av arbetsgivare och arbetare i skolornas styrelser eller i rådgivande nämnder, anslutna till skolorna.

14. 1) Lokala eller regionala rådgivande kommissioner böra inrättas till säkerställande av samverkan mellan anstalterna för teknisk och yrkesundervisning, den offentliga arbetsförmedlingen och intresserade organisationer, särskilt arbetsgivarnas och arbetarnas fackliga organisationer.

2) Dessa kommissioners uppgift skall vara att tillhandagå vederbörande myndigheter med råd angående:

a) främjande och samordnande av offentliga och enskilda initiativ i fråga om yrkesutbildning, yrkesrådgivning och yrkesval inom orten eller trakten;

b) upprättande av undervisningsplaner och dessas anpassning efter det praktiska livets växlande förhållanden;

c) de ungas arbetsförhållanden under utbildningen, vare sig denna äger rum i teknisk eller yrkesskola eller inom ett företag, och särskilt beträffande åtgärder till säkerställande:

i) att det av dem utförda arbetet är på lämpligt sätt begränsat och av huvudsakligen uppfostrande karaktär; och

ii) att lärjungarnas arbete i tekniska och yrkesskolor icke är inriktat på affärsvinst.

15. 1) Åtgärder böra vidtagas för att medelst broschyrer, artiklar, föredrag, filmer, affischer, besök vid företag, utställningar etc. tillhandagå intresserade personer med upplysningar rörande de yrken, för vilka de unga kunna erhålla en mot deras håg och anlag svarande utbildning, de villkor, under vilka sådan utbildning kan erhållas, och de lättnader, som därvid kunna påräknas, ävensom beträffande de fördelar varje utbildningstyp erbjuder med avseende å anställning och framtidsutsikter.

2) Folkskolor, läroverk, anstalter för yrkesrådgivning, den offentliga arbetsförmedlingen samt institutioner för teknisk och yrkesutbildning böra samverka för tillhandahållande av dylika upplysningar.

Del VII. Betyg och utbyten.

16. 1) Kompetensfordringarna vid den efter genomgången teknisk och yrkesutbildning anordnade prövningen böra vara enhetligt fastställda för varje yrke och de på grundval av prövningen utfärdade betygen böra tillerkännas giltighet över hela landet.

2) Det är önskvärt, att arbetsgivarnas och arbetarnas fackliga organisationer biträda vederbörande myndigheter vid kontrollen av dessa prövningar.

3) Personer av båda könen böra hava lika rätt att erhålla betyg och diplom efter avslutande av samma studier.

17. 1) Regionala, nationella och internationella utbyten av elever, som avslutat sin utbildning, äro önskvärda i ändamål att bereda de unga tillfälle att förvärva vidgade kunskaper och erfarenhet.

2) Arbetsgivar- och arbetarorganisationerna böra i möjligaste mån samverka för organiserande av dylika utbyten.

Del VIII. Lärarpersonal.

18. 1) Till lärare för meddelande av teoretisk undervisning böra utses personer med akademisk examen eller med diplom från teknisk skola eller anstalt för utbildning av lärare; de böra besitta eller förvärva praktiska kunskaper inom den verksamhetsgren, för vilken de förbereda sina lärjungar.

2) Till lärare för meddelande av praktisk undervisning böra utses genom praktisk erfarenhet kvalificerade personer; de böra besitta en omfattande erfarenhet beträffande det ämne, i vilket de skola undervisa, samt väl motsvara de uppställda kraven på såväl teoretiska kunskaper som allmänbildning.

3) Lärare, som rekryteras från industri eller handel, böra så vitt möjligt bibringas särskild utbildning, avsedd att utveckla deras undervisningsförmåga och i fall av behov deras teoretiska kunskaper och allmänbildning.

19. Följande metoder böra beaktas såsom ägnade att förbättra lärarnas kompetens och hålla deras kunskaper i nivå med utvecklingen:

a) åvägbringande av kontakt mellan företagen och de för den praktiska undervisningen ansvariga lärarna, t. ex. genom anordnande av regelbundna »uppfriskningsperioder» av arbete;

b) anordnande i undervisningsanstalter av speciella kurser, som lärarna kunna följa individuellt, samt korta feriekurser för grupper av lärare;

c) utdelande i särskilda fall av rese- eller studiestipendier eller beviljande av särskild ledighet med eller utan lön.

20. Inom industri och handel anställda personer böra genom samverkan mellan företagare och skolmyndigheter anlitas såsom timlärare i specialämnena.

*Bilaga B.***Förslag till konvention (nr 64) angående reglering av skriftliga arbetsavtal för infödda arbetare.**

Internationella arbetsorganisationens generalkonferens,

som av styrelsen för internationella arbetsbyrån sammankallats till Genève och där samlats den 8 juni 1939 till sitt tjugofemte sammanträde

och beslutit antaga vissa förslag angående reglering av infödda arbetares arbetsavtal, vilken fråga utgör den andra punkten på dagordningen för sammanträdet,

samt beslutit, att dessa förslag skola taga form av ett förslag till en internationell konvention,

antager denna, den tjugosjunde dagen i juni år ettusen niohundra trettionio efterföljande förslag till konvention, som skall benämnas »konvention angående arbetsavtal (för infödda arbetare), 1939»:

Artikel 1.

I denna konvention

a) förstås med uttrycket »arbetare» en infödd arbetare, d. v. s. en arbetare, som tillhör eller är likställd med den infödda befolkningen i